

Doctrina - Podještědské gymnázium, s.r.o.

Oddíl E – učební osnovy

VI.1.B

LATINA

VI.1.B – Latina

Charakteristika předmětu: LATINA ve vyšším stupni osmiletého studia

---

Obsah předmětu

Latinský jazyk plní jednak funkci propedeutickou, tj. poskytuje elementární úvod do studia dalších oborů (jazykověda, literární věda, historie, filozofie, politologie, sociologie, religionistika apod.), zároveň rozvíjí logické myšlení, zejména schopnost analýzy a syntézy. Poznatky z tohoto oboru se uplatňují při studiu cizích jazyků (románských, ale i angličtiny), medicíny a mnoha dalších přírodovědných oborech, jejichž terminologie vychází většinou z latiny. Studenti jsou vedeni k užívání cizích slov (pocházejících z latiny) ve správném významu a účelně ke konkrétní jazykové situaci, tím se zvyšuje jejich kultura projevu. Obsah předmětu stojí mimo základní vzdělávací programy, ale lze v něm nalézt prvky vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Umění a kultura a průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
kvinta	2	X
sexta	2	X
septima	(2)	X
oktáva	(2)	X

Organizace výuky

Předmět je zařazen jako povinný v kvintě a v sextě s dvouhodinovou dotací, jako volitelný v septimě i v oktávě s dvouhodinovou dotací. V prvních dvou ročních výuky se klade důraz na elementární znalosti slovní zásoby, hláskosloví a morfologie, na práci s jednoduchým textem. V dalších ročních se znalosti rozšiřují o základní pravidla syntaxe a kulturně-historické reálie, důraz je kladen zejména na práci s latinským textem.

Výchovné a vzdělávací strategie

Studium latinského jazyka rozvíjí morálně volní vlastnosti studentů, neboť vyžaduje osobní disciplínu a houževnatost. Přispívá k rozvoji všeobecného kulturního rozhledu. Vede k osvojení si základních pracovních návyků a postupů, které jsou důležité pro osobní růst každého jednotlivce. Pomáhá k pochopení souvislostí mezi kulturami jednotlivých evropských národů a na základě těchto poznatků učí potlačovat rasistické a xenofobní projevy. Zároveň vede studenta k uvědomění si propojenosti mnoha oborů vzdělávání.

VI.1.B – Latina

Kompetence k učení

- klademe důraz na pochopení systémové povahy jazyka
- umožňujeme informace efektivně využívat pro zdokonalení znalostí mateřského jazyka
- rozvíjíme schopnosti morfologické a syntaktické jevy analyzovat, pochopit a aplikovat v jiných jazykovědných oborech

Kompetence k řešení problémů

- rozvíjíme schopnost kombinovat jazykové znalosti s mimojazykovými zkušenostmi
- vyžadujeme respekt k duševnímu bohatství lidí
- podporujeme práci s různými zdroji informací

Kompetence komunikativní

- dbáme na vhodnou formulaci myšlenek
- vyžadujeme souvislý a kultivovaný projev písemný i ústní
- motivujeme k aktivnímu naslouchání druhým lidem

Kompetence sociální a personální

- rozvíjíme zájem o společné kořeny evropské civilizace
- podporujeme toleranci vůči jiným sociálním a etnickým skupinám
- rozvíjíme potřebu efektivně spolupracovat s ostatními
- učíme respektovat různá hlediska a stanoviska lidí

Kompetence občanské

- rozvíjíme schopnost empatie
  - vedeme k pochopení práv a povinností ve škole i mimo ni
  - vedeme k poznávání morálního hodnotového systému antické společnosti
  - formujeme etické vědomí a občanské postoje studentů
  - posilujeme respekt ke kulturně - historickému dědictví antiky
-

VI.1.B – Latina

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

K V I N T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Hláskosloví a morfologie</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvuková a grafická stránka • výslovnost, písmo, přízvuk • základy lingvistické terminologie • slovní zásoba • 1.-3. deklinace substantiv • 1.-2. deklinace adjektiv • zájmena osobní a přivlastňovací • 1.- 4. konjugace sloves v systému přítomném • sloveso esse a složeniny • slovesa deponentní • adverbia od adjektiv 1.+2.deklinace 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student ovládá výslovnost latiny obvyklou v našem prostředí</i> ○ <i>používá správnou lingvistickou terminologii gramatických kategorií všech druhů slov</i> ○ <i>užívá slovní zásobu asi 1000 slov</i> ○ <i>vysvětlí používaná přejatá slova latinského původu v češtině</i> ○ <i>je schopen podle typu skloňování zařadit substantiva a adjektiva do jednotlivých deklinací</i> ○ <i>na základě znalostí skloňování je schopen určit možné alternativy tvaru nominativu</i> ○ <i>pomocí slovníku přeloží neznámé substantivum i adjektivum</i> ○ <i>správně užívá osobní a přivlastňovací zájmena při překladu z latiny do češtiny i opačně</i> ○ <i>zařadí známá i neznámá slovesa správně do konjugací</i> ○ <i>dokáže na základě tvaru slovesa v neznámém textu určit tvar, dle kterého lze sloveso vyhledat v slovníku</i> ○ <i>u sloves všech konjugací správně vytvoří imperfektum aktiva i pasiva</i> ○ <i>překládá slovesné časy správně do češtiny</i> ○ <i>ovládá časování slovesa esse a složenin v přítomnu, futuru a imperfektu</i> ○ <i>rozpozná v textu adverbia od adjektiv 1.+2.deklinace</i> 	<p>Realizováno PT</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě – evropské kulturní kořeny a hodnoty)</p>
<p>Syntax</p> <ul style="list-style-type: none"> • věta jednoduchá oznamovací • věta jednoduchá záporná • ablativ časový <p>Práce s latinským textem</p> <ul style="list-style-type: none"> • nácvik překladu jednoduchého textu zaměřeného zejména na antickou mytologii <p>Kulturně-historické reálie</p> <ul style="list-style-type: none"> • přehled řecké a římské mytologie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student překládá jednoduché věty z latiny do češtiny a opačně</i> ○ <i>správně užívá záporu v jednoduchých větách</i> ○ <i>dokáže přeložit správně do češtiny vazbu ablativu časového</i> ○ <i>umí pracovat se slovníkem</i> ○ <i>přeloží se slovníkem jednoduchý upravený text</i> ○ <i>student zná jména a atributy základních bohů antické mytologie</i> 	

VI.1.B – Latina

S E X T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Morfologie <ul style="list-style-type: none"> • slovní zásoba • 4.+5. deklinace substantiv • adjektiva 3.deklinace • stupňování adjektiv a adverbii • futurum I. sloves 1.- 4.konjugace • konjunktiv sloves přítomnosti • konjunktiv sloves imperfekta • zájmena ukazovací, záporná, tázací a vztažná • zájmenná adjektiva • číslovky základní a řadové 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student si průběžně rozšiřuje slovní zásobu aktivní i pasivní</i> ○ <i>uvědomuje si hlubší jazykové souvislosti a vliv latiny na moderní jazyky</i> ○ <i>je schopen podle typu skloňování zařadit substantiva a adjektiva do jednotlivých deklinací</i> ○ <i>na základě znalostí skloňování je schopen určit možné alternativy tvaru nominativu</i> ○ <i>pomocí slovníku přeloží neznámé substantivum i adjektivum</i> ○ <i>rozlišuje při překladu jednotlivé stupně adjektiv</i> ○ <i>překládá správně elativ</i> ○ <i>rozpozná tvary futura sloves</i> ○ <i>dokáže rozpoznat a vytvořit konjunktivy sloves přítomnosti a imperfekta</i> ○ <i>skloňuje běžná zájmena a zájmenná adjektiva</i> ○ <i>ovládá základní a řadové číslovky od 1 do 10, ostatní informativně</i> 	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě – evropské kulturní kořeny a hodnoty)
Syntax <ul style="list-style-type: none"> • jednoduché věty přací • jednoduché věty podmínkové 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student správně používá konjunktiv přítomnosti a imperfekta v jednoduchých vedlejších větách</i> 	
Práce s latinským textem <ul style="list-style-type: none"> • nácvik techniky překladu souvislého textu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student umí pracovat se slovníkem</i> ○ <i>přeloží se slovníkem jednoduchý upravený text</i> 	
Kulturně-historické reálie <ul style="list-style-type: none"> • přehled řecké a římské mytologie • hlavní vývojové etapy římské literatury 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student dokáže v českém jazyce sestavit přehled nejdůležitějších antických autorů a jejich děl</i> 	

S E P T I M A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Morfologie <ul style="list-style-type: none"> • 1.-4. konjugace v systému perfektním a supinovém • deponentní slovesa • participia (zejména přítomnosti aktiva a perfekta pasiva) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozlišuje minulé časy v latině</i> ○ <i>překládá minulé časy správně s ohledem na slovesné vidy v českém jazyce</i> ○ <i>při vyhledávání slovesa ve slovníku si uvědomuje možnost deponentních tvarů</i> ○ <i>dokáže participium přeložit různými způsoby</i> 	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě – evropské kulturní kořeny a hodnoty)
Syntax <ul style="list-style-type: none"> • vazba infinitivu s akuzativem • vazba nominativu s akuzativem • ablativ absolutní • nepřímé otázky • souslednost časová 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student překládá jednoduché latinské syntaktické struktury</i> 	

VI.1.B – Latina

Práce s latinským textem		
<ul style="list-style-type: none"> • nácvik techniky překladu souvislého textu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student přeloží s pomocí slovníku upravený text</i> 	
Kulturně-historické reálie		
<ul style="list-style-type: none"> • hlavní etapy antické kultury 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student zná nejvýznamnější politické osobnosti antiky</i> 	

O K T Á V A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Morfologie <ul style="list-style-type: none"> • nepravidelná slovesa • gerundium • gerundivum 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student ovládá nepravidelné časování</i> ○ <i>správné překládá gerundivální a gerundiální tvary a vazby</i> 	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě – evropské kulturní kořeny a hodnoty)
Syntax <ul style="list-style-type: none"> • vedlejší věty časové • vedlejší věty účinkové • vedlejší věty důvodové • vedlejší věty přípustkové 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student překládá jednoduché latinské syntaktické struktury</i> 	
Práce s latinským textem <ul style="list-style-type: none"> • nácvik techniky překladu souvislého textu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student přeloží s pomocí slovníku upravený text</i> 	
Kulturně-historické reálie <ul style="list-style-type: none"> • hlavní etapy antické kultury 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student zná nejvýznamnější umělecké osobnosti antiky</i> 	